

Publikatieblad

van de Europese Gemeenschappen

ISSN 0378 - 7087

L 210

32e jaargang

21 juli 1989

Uitgave
in de Nederlandse taal

Wetgeving

Inhoud

I *Besluiten waarvan de publikatie voorwaarde is voor de toepassing*

.....

II *Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing*

Raad

89/440/EEG:

- ★ Richtlijn van de Raad van 18 juli 1989 tot wijziging van Richtlijn 71/305/EEG betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken 1
- ★ Verklaring ad artikel 5, lid 4, van Richtlijn 71/305/EEG 22

II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

RAAD

RICHTLIJN VAN DE RAAD

van 18 juli 1989

tot wijziging van Richtlijn 71/305/EEG betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken

(89/440/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 57, lid 2, artikel 66 en artikel 100 A,

Gezien het voorstel van de Commissie,

In samenwerking met het Europese Parlement ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽²⁾,

Overwegende dat de maatregelen dienen te worden vastgesteld die ertoe bestemd zijn geleidelijk de interne markt tot stand te brengen in de loop van een periode die eindigt op 31 december 1992; dat de interne markt een ruimte zonder binnengrenzen omvat waarin het vrije verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal is gewaarborgd;

Overwegende de conclusies van de opeenvolgende Europese Raden aangaande de noodzaak van verwezenlijking van de interne markt;

Overwegende het Witboek over de voltooiing van de interne markt, inzonderheid het daarin genoemde tijdschema en het actieprogramma om de openstelling van overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken te verwezenlijken;

Overwegende de mededeling van de Commissie aan de Raad van 19 juni 1986 inzake overheidsopdrachten in de Gemeenschap;

Overwegende dat de overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken vallen onder Richtlijn 71/305/EEG ⁽³⁾, laatstelijk gewijzigd bij de Akte van Toetreding van Spanje en Portugal, Richtlijn 72/277/EEG van de Raad van 26 juli 1972 betreffende de voorschriften voor de bekendmaking in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* van de aankondigingen van overheidsopdrachten en concessies voor uitvoering van werken ⁽⁴⁾, de verklaring van de Vertegenwoordigers van de Regeringen der Lid-Staten, in het kader van de Raad bijeen, van 26 juli 1971, inzake de procedures die moeten worden gevolgd met betrekking tot concessies voor de uitvoering van werken ⁽⁵⁾, alsmede Besluit 71/306/EEG van de Raad van 26 juli 1971 tot instelling van een Raadgevend Comité inzake overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken ⁽⁶⁾, gewijzigd bij Besluit 77/63/EEG ⁽⁷⁾;

Overwegende dat het voor de verwezenlijking van een daadwerkelijke vrijheid van vestiging en een daadwerkelijk vrij verrichten van diensten op het gebied van overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken noodzakelijk is om de waarborgen opgenomen in de richtlijnen inzake doorzichtigheid van de procedures en praktijken bij het plaatsen van overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken te verbeteren en uit te breiden, ten einde beter toezicht te kunnen uitoefenen op de naleving van het verbod op beperkingen en tegelijkertijd de onderlinge verschillen in de mededingingsvoorwaarden tussen onderdanen van de Lid-Staten te verminderen;

Overwegende dat deze richtlijn de toepassing van met name artikel 36 van het Verdrag niet in de weg staat;

Overwegende dat het dienstig is het begrip overheidsopdracht voor de uitvoering van werken beter te omschrijven,

⁽³⁾ PB nr. L 185 van 16. 8. 1971, blz. 5.

⁽⁴⁾ PB nr. L 176 van 3. 8. 1972, blz. 12.

⁽⁵⁾ PB nr. C 82 van 16. 8. 1971, blz. 13.

⁽⁶⁾ PB nr. L 185 van 16. 8. 1971, blz. 15.

⁽⁷⁾ PB nr. L 13 van 15. 1. 1977, blz. 15.

⁽¹⁾ PB nr. C 167 van 27. 6. 1988, blz. 76, en
PB nr. C 69 van 20. 3. 1989, blz. 69.

⁽²⁾ PB nr. C 319 van 30. 11. 1987, blz. 55.

met name om daarbij rekening te houden met de nieuwe vormen van overeenkomsten voor de gunning van opdrachten en criteria op te stellen aan de hand waarvan alle aan Richtlijn 71/305/EEG onderworpen lichamen kunnen worden omschreven;

Overwegende dat de lijst van instellingen en categorieën instellingen in bijlage I zo volledig mogelijk dient te zijn;

Overwegende dat het tevens dienstig is de bepalingen van Richtlijn 71/305/EEG uit te breiden tot werken die door de Lid-Staten worden gesubsidieerd en die niet onder de in artikel 1 vervatte definities vallen;

Overwegende dat het wegens het toenemende belang van concessies op het gebied van openbare werken en hun specifieke aard wenselijk is in Richtlijn 71/305/EEG regels omtrent de openbaarheid dienaangaande op te nemen;

Overwegende dat de omvang van de vrijstellingen per sector van economische bedrijvigheid nader moet worden omschreven om te voorkomen dat de verstoringen van het evenwicht bij de toepassing van Richtlijn 71/305/EEG tussen de Lid-Staten als gevolg van uiteenlopende interpretaties groter worden;

Overwegende dat de drempel van waaraf overheidsopdrachten vallen onder Richtlijn 71/305/EEG in 1971 op 1 miljoen ecu is gesteld en dat, gelet op de verhoging van de bouwkosten en het belang dat het midden- en kleinbedrijf erbij heeft aan opdrachten van middelgrote omvang te kunnen deelnemen, deze drempel op 5 miljoen ecu dient te worden gesteld;

Overwegende dat, om een einde te stellen aan praktijken die de mededinging in het algemeen en de volwaardige deelneming van onderdanen van andere Lid-Staten aan aanbestedingen in het bijzonder beperken, de procedures voor het plaatsen van opdrachten voor de inschrijvers toegankelijker moeten worden gemaakt;

Overwegende dat het aanbeveling verdient een procedure van gunning via onderhandelingen in te stellen, zoals deze in sommige Lid-Staten in de praktijk reeds bestaat, ten einde het gebruik van de bij artikel 9 van Richtlijn 71/305/EEG ingestelde uitzonderingsprocedure te beperken;

Overwegende dat de procedure van gunning via onderhandelingen als uitzondering moet worden beschouwd en daarom slechts dient te worden toegepast in een beperkt aantal uitdrukkelijk genoemde gevallen;

Overwegende dat het dienstig is dat de aanbestedende diensten de afgewezen gegadigden of inschrijvers in kennis stellen van de redenen waarom hun aanvraag tot deelneming of hun inschrijving is verworpen en dat zij over het verloop van elke procedure voor het plaatsen van een opdracht een proces-verbaal opstellen;

Overwegende dat de gemeenschappelijke regels op technisch gebied aan het nieuwe communautaire beleid inzake normalisatie en standaardisering dienen te worden aangepast;

Overwegende dat, wil men de noodzakelijke voorwaarden voor werkelijk open aanbestedingen op Gemeenschapsniveau tot stand brengen, door bedrijven uit andere Lid-Staten in staat te stellen onder vergelijkbare voorwaarden als nationale bedrijven op aanbestedingen te reageren en door bij een groter aantal aannemers de belangstelling voor en de deelne-

ming aan overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken aan te wakkeren, alle verrichtingen en procedures die de vrije mededinging tussen de aannemers moeten waarborgen, doorzichtiger moeten worden gemaakt; dat de aanbestedende diensten daartoe eveneens hun plannen voor toekomstige aanbestedingen van werken door middel van voorinformatie op communautair niveau bekend moeten maken en dat alle dienstige informatie betreffende de omstandigheden waarin de diverse opdrachten zijn gegund, eveneens langs diezelfde weg bekend moet worden gemaakt;

Overwegende dat het, wil men de deelneming van een groter aantal aannemers bevorderen en wil men hen in staat stellen binnen een redelijke termijn offertes in te dienen, in het bijzonder voor werken van grote omvang, die over het algemeen zowel technisch als organisatorisch zeer ingewikkeld zijn, dienstig is de termijnen voor de ontvangst van aanvragen tot deelneming en inschrijvingen te verlengen;

Overwegende dat het in het algemeen belang is de technische vooruitgang in de bouwsector en de sector openbare werken aan te moedigen, opdat de overdracht van technologieën en know-how van de ene Lid-Staat naar de andere niet alleen ten goede komt van de gezamenlijke gebruikers, maar ook van de bedrijfstak als zodanig;

Overwegende dat in de Gemeenschap reeds werkzaamheden zijn ondernomen om te komen tot het opstellen van bestekken waarin de te leveren prestaties worden opgegeven in plaats van gedetailleerde technische voorschriften, en dat bijgevolg nu reeds aan de aannemers in de Gemeenschap de mogelijkheid moet worden geboden om, met inachtneming van bepaalde voorwaarden, varianten voor te stellen;

Overwegende dat met het oog op de doorzichtigheid van de voorwaarden voor uitvoering van de opdracht de aanbestedende diensten inlichtingen moeten kunnen vragen over het gedeelte van de opdracht dat door de inschrijver eventueel aan derden wordt onderaanbesteed;

Overwegende dat het dienstig zou kunnen blijken de informatie over de verplichtingen inzake arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden in de Lid-Staat waar de werken worden uitgevoerd te verbeteren;

Overwegende dat het wenselijk is dat de nationale bepalingen voor het plaatsen van overheidsopdrachten ten gunste van de regionale ontwikkeling onder inachtneming van de beginselen van het Verdrag aan de doelstellingen van de Gemeenschap beantwoorden;

Overwegende dat in Richtlijn 71/305/EEG adequate statistische voorschriften moeten worden opgenomen om de informatie over de wijze waarop de aanbestedende diensten hun opdrachten plaatsen, te verbeteren en te systematiseren;

Overwegende dat het Koninkrijk Spanje onlangs wettelijke bepalingen ter uitvoering van Richtlijn 71/305/EEG heeft vastgesteld; dat het, aangezien andere wijzigingen in dit stadium de aanpassing van de particuliere sector in dit land negatief zouden beïnvloeden, dienstig is het Koninkrijk Spanje een aanvullende termijn te verlenen om de onderhavige richtlijn ten uitvoer te leggen;

Overwegende dat de Portugese Republiek om soortgelijke redenen behoefte heeft aan een overgangsperiode;

Overwegende dat de Helleense Republiek haar wetgeving aan Richtlijn 71/305/EEG gaat aanpassen en dat het opnemen van andere communautaire regelingen in dit stadium de sector van de overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken negatief zou beïnvloeden, met name een aantal economisch belangrijke factoren, zoals de stabiliteit, de doorzichtigheid en de instandhouding, op middellange termijn, van de commerciële verhoudingen;

Overwegende dat het, op grond van de conclusies van de genoemde zittingen van de Europese Raad alsmede op basis van het Witboek en de genoemde mededeling van de Commissie aan de Raad, dienstig is Richtlijn 71/305/EEG te wijzigen en Richtlijn 72/277/EEG in te trekken,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Richtlijn 71/305/EEG wordt als volgt gewijzigd:

1. artikel 1 wordt vervangen door:

„Artikel 1

In de zin van deze richtlijn:

- a) zijn „overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken”: schriftelijke overeenkomsten onder zwarende titel die zijn gesloten tussen een aannemer enerzijds, en een onder b) omschreven aanbestedende dienst anderzijds, en die betrekking hebben op de uitvoering dan wel het ontwerp alsmede de uitvoering van werken in het kader van een van de in bijlage II vermelde of onder c) bepaalde werkzaamheden, dan wel op het laten uitvoeren met welke middelen dan ook van een werk dat aan de door de aanbestedende dienst vastgestelde eisen voldoet;
- b) worden onder „aangebestede diensten” verstaan: de Staat, zijn territoriale lichamen, publiekrechtelijke instellingen en verenigingen gevormd door een of meer van deze lichamen of instellingen.

Onder publiekrechtelijke instelling wordt verstaan, iedere instelling, die:

- is opgericht met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang andere dan die van industriële of commerciële aard, en
- rechtspersoonlijkheid heeft, en
- waarvan hetzij de activiteiten in hoofdzaak door de Staat, de territoriale of ander publiekrechtelijke instellingen worden gefinancierd, hetzij het beheer onderworpen is aan toezicht door deze laatste, hetzij de leden van de directie,

de raad van bestuur of van toezicht voor meer dan de helft door de Staat, de territoriale lichamen of andere publiekrechtelijke instellingen zijn aangewezen.

De lijsten van de instellingen en van de categorieën van publiekrechtelijke instellingen die voldoen aan de in de tweede alinea van dit punt genoemde criteria, staan in bijlage I. Deze lijsten zijn zo volledig mogelijk en kunnen worden herzien volgens de procedure van artikel 30 ter. Daartoe stellen de Lid-Staten de Commissie op gezette tijden in kennis van de wijzigingen die zijn opgetreden in hun lijsten van instellingen of categorieën van instellingen;

- c) wordt onder „werk” verstaan: het produkt van bouw- dan wel wegebouwkundige werken in hun geheel dat er toe bestemd is als zodanig een economische of technische functie te vervullen;
- d) een „concessie-overeenkomst voor openbare werken” is een overeenkomst met dezelfde kenmerken als die bedoeld onder a), met uitzondering van het feit dat de tegenprestatie voor de uit te voeren werken bestaat uit hetzij uitsluitend het recht het werk te exploiteren, hetzij uit dit recht, gepaard gaande met een prijs;
- e) wordt onder „openbare procedures” verstaan: de nationale procedures waarbij alle belanghebbende aannemers mogen inschrijven;
- f) wordt onder „niet-openbare procedures” verstaan: die nationale procedures waarbij alleen de door de aanbestedende dienst aangezochte aannemers mogen inschrijven;
- g) wordt onder „onderhandelingsprocedures” of „procedures van gunning via onderhandelingen” verstaan: die nationale procedures waarbij de aanbestedende dienst met door hemzelf uitgekozen aannemers overleg pleegt en via onderhandelingen met een of meer van hen de contractuele voorwaarden vaststelt;
- h) wordt de aannemer die een aanbieding heeft gedaan aangeduid als „inschrijver” en degene die heeft verzocht om een uitnodiging tot deelneming aan een niet-openbare procedure of aan een procedure van gunning via onderhandelingen aangeduid als „gegedigde”;

2. de volgende artikelen worden ingevoegd:

„Artikel 1 bis

1. De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen opdat de aanbestedende diensten de bepalingen van deze richtlijn naleven of doen naleven wanneer zij rechtstreeks voor meer dan 50 % subsidie verlenen voor een opdracht voor de uitvoering van werken die door een andere instantie dan een aanbestedende dienst is geplaatst.

2. Lid 1 heeft slechts betrekking op opdrachten die vallen onder klasse 50, groep 502, van de NACE-no-

menclatuur en op opdrachten betreffende bouwwerken voor ziekenhuizen, inrichtingen voor sportbeoefening, recreatie en vrijetijdsbesteding, school- en universiteitsgebouwen en gebouwen met een administratieve bestemming.

Artikel 1 ter

1. Wanneer de aanbestedende diensten een concessie-overeenkomst voor openbare werken in de zin van artikel 1, onder d), sluiten, zijn de in artikel 12, leden 3, 6, 7 en 9 tot en met 13, en in artikel 15 bis omschreven voorschriften inzake bekendmaking van toepassing op deze overeenkomst wanneer de waarde daarvan gelijk is aan of meer bedraagt dan 5 000 000 ecu.

2. De aanbestedende dienst kan:

— hetzij de concessiehouder van werken verplichten om opdrachten van ten minste 30% van de totale waarde van de werken waarvoor een concessie wordt verleend aan derden uit te besteden, met dien verstande dat de mogelijkheid wordt opengelaten dat de gegadigden dit percentage verhogen. Dit minimumpercentage dient in de concessie-overeenkomst voor openbare werken te worden vermeld;

— hetzij de gegadigden voor de concessie verzoeken zelf in hun aanbiedingen aan te geven welk percentage — indien een dergelijk percentage bestaat — van de totale waarde van de werken waarvoor de concessie wordt verleend, zij aan derden denken uit te besteden.

3. Wanneer de concessiehouder zelf een van de aanbestedende diensten is als bedoeld in artikel 1, onder b), is deze gehouden om ten aanzien van de door derden uit te voeren werken de bepalingen van deze richtlijn in acht te nemen.

4. De Lid-Staten nemen de nodige maatregelen opdat de concessiehouders van werken die geen aanbestedende diensten zijn, de in artikel 12, leden 4, 6, 7 en 9 tot en met 13, alsmede in artikel 15 ter omschreven voorschriften inzake bekendmaking toepassen bij de plaatsing van opdrachten voor de uitvoering van werken bij derden, wanneer de waarde van deze opdrachten gelijk is aan of meer bedraagt dan 5 000 000 ecu. Bekendmaking is echter niet vereist wanneer een opdracht voor de uitvoering van werken aan de in artikel 5, lid 3, genoemde voorwaarden voldoet.

Als derden worden niet beschouwd ondernemingen die een consortium hebben gevormd om de concessie te verwerven of ondernemingen die met deze ondernemingen zijn gelieerd.

Onder „gelieerde ondernemingen” wordt verstaan: elke onderneming waarop de concessiehouder direct of indirect een overheersende invloed kan uitoefenen, of elke onderneming die een overheersende invloed kan uitoefenen op de concessiehouder of die, zoals de concessiehouder, onderworpen is aan de overheersende invloed van een andere onderneming vanwege eigendom, financiële deelneming of op haar van toepassing zijnde voorschriften. Het vermoeden van overheersende invloed bestaat wanneer een onderneming, direct of indirect, ten opzichte van een andere onderneming:

- de meerderheid van het geplaatste kapitaal van de onderneming bezit,
- of
- beschikt over de meerderheid van de stemmen die verbonden zijn aan de door de onderneming uitgegeven aandelen,
- of
- meer dan de helft van de leden van het bestuurs-, leidinggevend of toezichhoudend orgaan van de onderneming kan aanwijzen.

Bij de concessieaanvragen dient een volledige lijst van deze ondernemingen te worden gevoegd. Deze lijst wordt bijgewerkt naar gelang van latere wijzigingen in de bindingen tussen de ondernemingen.”;

3. artikel 2 vervalt;

4. de leden 1, 2 en 3 van artikel 3 vervallen en de leden 4 en 5 worden vervangen door:

„4. Deze richtlijn is niet van toepassing op:

- a) overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken gegund door vervoerbedrijven die vervoer over land, over het water of door de lucht verzorgen;
- b) opdrachten voor de uitvoering van werken gegund door de aanbestedende diensten, voor zover zij betrekking hebben op de produktie, het vervoer en de distributie van drinkwater, alsmede door de aanbestedende diensten waarvan de taak in hoofdzaak bestaat uit de produktie en de distributie van energie;
- c) opdrachten voor de uitvoering van werken, wanneer de werken geheim verklaard zijn of wanneer hun uitvoering gepaard moet gaan met bijzondere veiligheidsmaatregelen krachtens de in de betrokken Lid-Staat geldende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, of wanneer de bescherming van de fundamentele belangen van die Staat zulks vereist.”;

5. artikel 4 wordt vervangen door:

„Artikel 4

Deze richtlijn is niet van toepassing op overheidsopdrachten waarvoor andere procedureregels gelden en die worden geplaatst krachtens:

- a) een internationale overeenkomst, met inachtneming van het Verdrag gesloten tussen een Lid-Staat en een of meer derde landen betreffende werkzaamheden die bestemd zijn voor de gemeenschappelijke verwezenlijking of exploitatie door de ondertekende Staten van een werk; elke overeenkomst zal ter kennis van de Commissie worden gebracht, die overleg kan plegen in het Raadgevend Comité inzake overheidsopdrachten, ingesteld bij Besluit 71/306/EEG ⁽¹⁾, gewijzigd bij Besluit 77/63/EEG ⁽²⁾;

- b) een internationale overeenkomst, gesloten in samenhang met de legering van strijdkrachten betreffende ondernemingen in een Lid-Staat of in een derde land;
- c) de specifieke procedure van een internationale organisatie.

(¹) PB nr. L 185 van 16. 8. 1971, blz. 15.

(²) PB nr. L 13 van 15. 1. 1977, blz. 15";

6. het volgende artikel wordt ingevoegd:

„Artikel 4 bis

1. De bepalingen van deze richtlijn zijn van toepassing op overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken waarvan het geraamde bedrag, exclusief BTW, gelijk is aan of meer bedraagt dan 5 000 000 ecu.

2. De tegenwaarde van de drempel in nationale valuta wordt in beginsel om de twee jaar herzien, te rekenen vanaf 1 januari 1993. Deze tegenwaarden worden berekend op de grondslag van de gemiddelde dagelijkse waarden van de genoemde valuta in ecu, over de periode van 24 maanden die eindigt op de laatste dag van oktober onmiddellijk voorafgaande aan de eerste januari waarop de herziening van kracht wordt. Deze tegenwaarden worden in de eerste dagen van november bekendgemaakt in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

3. Wanneer een werk wordt verdeeld in percelen voor elk waarvan een opdracht is geplaatst, moet de waarde van elk perceel afzonderlijk worden beschouwd om te beoordelen of het in lid 1 opgegeven bedrag is bereikt. Wanneer de totale waarde van de percelen gelijk is aan of meer bedraagt dan het in lid 1 opgegeven bedrag, is dit lid van toepassing op alle percelen. De aanbestedende diensten mogen afwijken van het bepaalde in lid 1 voor percelen waarvan de geraamde waarde, exclusief BTW, minder bedraagt dan 1 000 000 ecu, mits de totale waarde van deze percelen samen niet meer belooft dan 20 % van de totale waarde van de percelen.

4. Werken of opdrachten mogen niet gesplitst worden ten einde hen aan de toepassing van de vorige leden te onttrekken.

5. Voor de berekening van de in lid 1 van dit artikel alsmede in artikel 5 vermelde bedragen wordt, behalve de bedragen voor de overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken, ook de geraamde waarde in aanmerking genomen van de voor de uitvoering van het werk noodzakelijke goederen welke door de aanbestedende dienst ter beschikking van de aannemer worden gesteld.”;

7. artikel 5 wordt vervangen door:

„Artikel 5

1. Bij het plaatsen van overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken passen de aanbestedende diensten de in artikel 1, onder e), f) en g), omschreven procedures toe, aangepast aan deze richtlijn.

2. De aanbestedende diensten kunnen in de volgende gevallen opdrachten voor de uitvoering van werken

plaatsen volgens een procedure van gunning via onderhandelingen, na een voorafgaande bekendmaking van een uitnodiging tot inschrijving en selectie van de gegadigden overeenkomstig openbaar gemaakte kwalitatieve criteria:

- a) indien er bij de toepassing van een openbare of niet-openbare aanbestedingsprocedure onregelmatige inschrijvingen gedaan zijn, dan wel indien slechts inschrijvingen zijn gedaan die onaanvaardbaar zijn volgens de nationale, doch met de voorschriften van titel IV in overeenstemming zijnde bepalingen, mits de oorspronkelijke voorwaarden voor de opdracht niet wezenlijk zijn gewijzigd. De aanbestedende diensten maken geen uitnodiging tot inschrijving bekend indien zij bij de gunning via onderhandelingen alle ondernemingen betrekken die voldoen aan de criteria van de artikelen 23 tot en met 28 en die gedurende de voorafgaande openbare of niet-openbare aanbestedingsprocedures offertes hebben gedaan die in overeenstemming zijn met de formele eisen van de procedure voor het plaatsen van opdrachten;
 - b) indien het werken betreft die uitsluitend worden uitgevoerd ten behoeve van onderzoek, proefneming of afstelling en niet met het doel rentabiliteit of de recuperatie van de kosten van onderzoek en ontwikkeling te waarborgen;
 - c) in buitengewone gevallen, indien het werken betreft waarvan de aard en de onzekere omstandigheden verhinderen dat vooraf een algemene vaststelling van prijzen plaatsvindt.
3. De aanbestedende diensten kunnen in de volgende gevallen hun opdrachten voor de uitvoering van werken plaatsen volgens de procedures van gunning via onderhandelingen zonder voorafgaande bekendmaking van een uitnodiging tot inschrijving:
- a) indien bij de toepassing van de openbare of niet-openbare aanbestedingsprocedure geen inschrijvingen of geen passende inschrijvingen zijn gedaan, mits de oorspronkelijke voorwaarden voor de opdracht niet wezenlijk zijn gewijzigd. Aan de Commissie wordt op haar verzoek een verslag voorgelegd;
 - b) voor werken waarvan de uitvoering om technische of artistieke redenen of wegens de bescherming van exclusieve rechten slechts aan een bepaalde aannemer kan worden toevertrouwd;
 - c) voor zover zulks strikt noodzakelijk is, wanneer dwingende spoed, voortvloeiende uit voor de betrokken aanbestedende diensten onvoorziene gebeurtenissen, onverenigbaar is met de inachtneming van de termijnen behorende bij de openbare of niet-openbare procedure dan wel bij de procedure van gunning via onderhandelingen bedoeld in lid 2. De omstandigheden waarop een beroep wordt gedaan om de dwingende spoed te rechtvaardigen, mogen in geen geval aan de aanbestedende diensten te wijten zijn;
 - d) indien het gaat om aanvullende werken die noch in het gegunde oorspronkelijke project, noch in het eerste contract waren inbegrepen en die ten gevolge van onvoorziene omstandigheden noodzakelijk zijn

geworden voor de uitvoering van het werk zoals het daarin is beschreven, mits de gunning geschiedt aan de aannemer die het genoemde werk uitvoert:

- wanneer deze werken technisch of economisch niet zonder overwegende bezwaren voor de aanbestedende diensten van de hoofdopdracht kunnen worden gescheiden, of
- wanneer deze werken, hoewel zij kunnen worden gescheiden van de uitvoering van de oorspronkelijke opdracht, strikt noodzakelijk zijn voor de vervolmaking ervan.

Het gezamenlijke bedrag van de opdrachten, geplaatst ter zake van de aanvullende werken, mag echter niet hoger zijn dan 50 % van het bedrag van de hoofdopdracht;

- e) indien het gaat om nieuwe werken, bestaande uit het herhalen van soortgelijke werken die door dezelfde aanbestedende diensten zijn toevertrouwd aan de aannemer die belast is met een eerste opdracht, mits deze werken overeenstemmen met een basisproject en dit project het voorwerp vormde van een eerste opdracht die werd geplaatst overeenkomstig de in lid 4 bedoelde procedures.

De mogelijkheid om deze procedure toe te passen moet reeds bij het uitschrijven van de aanbesteding van het eerste deel van het werk worden vermeld, en het totale voor de volgende werken geraamde bedrag wordt door de aanbestedende diensten in aanmerking genomen voor de toepassing van artikel 4 bis. Tot deze procedure kan slechts worden overgegaan gedurende een periode van drie jaar volgend op de oorspronkelijke opdracht.

4. In alle andere gevallen maken de aanbestedende diensten gebruik van de openbare of niet-openbare procedure voor het plaatsen van hun opdrachten voor de uitvoering van werken.”;

8. het volgende artikel wordt ingevoegd:

„Artikel 5 bis

1. De aanbestedende dienst deelt binnen een termijn van 15 dagen te rekenen van de datum van ontvangst van het verzoek aan iedere afgewezen gegadigde of inschrijver desgevraagd de redenen mede voor verwerving van zijn aanvraag of van zijn inschrijving op een aanbesteding, en in geval van een inschrijving op een aanbesteding, de naam van de begunstigde.

2. De aanbestedende dienst deelt aan de gegadigden of inschrijvers desgevraagd mede, om welke redenen hij heeft besloten een aanbestede opdracht niet te plaatsen dan wel de procedure opnieuw te beginnen. Hij stelt ook het Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen van dat besluit in kennis.

3. Over elke gegunde opdracht stellen de aanbestedende diensten een proces-verbaal op dat ten minste het volgende bevat:

- de naam en het adres van de aanbestedende dienst, het voorwerp en de waarde van de opdracht;

- de namen van de uitgekozen gegadigden of inschrijvers, met motivering van die keuze;
- de namen van de uitgesloten gegadigden of inschrijvers en de redenen voor die uitsluiting;
- de naam van de begunstigde en de motivering voor de keuze van zijn offerte, alsmede, indien bekend, het gedeelte van de opdracht dat de begunstigde voornemens is aan derden in onderaanbesteding te geven;
- voor procedures van gunning via onderhandelingen, toelichting van de in artikel 5 genoemde omstandigheden die de aanwending van deze procedures rechtvaardigen.

Dit proces-verbaal, of de hoofdpunten hieruit, wordt door de aanbestedende dienst desgevraagd aan de Commissie toegezonden.”;

9. de artikelen 7, 8 en 9 vervallen;

10. artikel 10 wordt vervangen door:

„Artikel 10

1. De in bijlage III vermelde technische specificaties komen voor in de algemene documenten of in de contractuele documenten die bij iedere opdracht behoren.

2. Onverminderd de verplichte nationale technische voorschriften, voor zover verenigbaar met het Gemeenschapsrecht, worden deze technische specificaties door de aanbestedende dienst aangegeven door verwijzing naar nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet, door verwijzing naar Europese technische goedkeuringen of door verwijzing naar gemeenschappelijke technische specificaties.

3. Een aanbestedende dienst kan van het in lid 2 bepaalde afwijken, indien:

a) de normen, de Europese technische goedkeuringen of de gemeenschappelijke technische specificaties geen bepalingen bevatten inzake de vaststelling van de overeenstemming of indien er geen technische middelen zijn om de overeenstemming van een produkt met deze normen of deze Europese technische goedkeuringen of deze gemeenschappelijke technische specificaties afdoende vast te stellen;

b) de toepassing van deze normen, deze Europese technische goedkeuringen of deze gemeenschappelijke technische specificaties de aanbestedende dienst zou verplichten tot gebruik van produkten of de aanschaf van materiaal dat onverenigbaar is met de reeds door de aanbestedende dienst gebruikte apparatuur, of zou leiden tot buitensporig hoge kosten of tot onevenredig grote technische moeilijkheden, maar zulks uitsluitend in het kader van een welomschreven en schriftelijk vastgelegde strategie met het oog op een overgang binnen een vooraf vastgestelde termijn naar Europese normen, Europese technische goedkeuringen of gemeenschappelijke technische specificaties;

c) het betrokken project een echte innovatie is, waardoor de aanwending van bestaande normen, Europese technische goedkeuringen of gemeenschappelijke technische specificaties niet dienstig zou zijn.

4. Aanbestedende diensten die gebruik maken van lid 3 vermelden de redenen daarvoor, tenzij zulks niet mogelijk is, in de in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* bekendgemaakte aankondiging van de aanbesteding of in het bestek en in elk geval in hun interne documentatie, en verstrekken deze informatie op aanvraag aan de Lid-Statens en aan de Commissie.

5. Indien ter zake geen Europese normen, Europese technische goedkeuringen of gemeenschappelijke technische specificaties bestaan:

a) worden de technische specificaties aangegeven door verwijzing naar de nationale technische specificaties die zijn erkend als voldoende aan de fundamentele voorschriften in de communautaire richtlijnen inzake de technische harmonisatie, volgens de in die richtlijnen bepaalde procedures en met name volgens de procedures omschreven in Richtlijn 89/106/EEG van de Raad van 21 december 1988 inzake voor de bouw bestemde producten ⁽¹⁾;

b) kunnen de technische specificaties worden aangegeven door verwijzing naar de nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van het werk en het gebruik van de producten;

c) kunnen de technische specificaties worden aangegeven door verwijzing naar andere documenten.

In dit geval dient in volgorde van voorkeur te worden verwezen:

- i) naar de nationale normen waarin de door het land van de aanbestedende dienst aanvaarde internationale normen zijn omgezet;
- ii) naar de andere nationale normen en technische goedkeuringen van het land van de aanbestedende dienst;
- iii) naar enige andere norm.

6. Tenzij dergelijke specificaties door het voorwerp van de opdracht worden gerechtvaardigd, verbieden de Lid-Statens het opnemen in de contractclausules die voor een bepaalde opdracht gelden, van technische specificaties die producten van een bepaald fabrikaat of van een bepaalde herkomst of bijzondere werkwijzen vermelden, ten gevolge waarvan bepaalde ondernemingen worden begunstigd of uitgeschakeld. Het is onder meer verboden merken, octrooien of typen, of een bepaalde oorsprong of produktie aan te duiden. Een dergelijke aanduiding, vergezeld van de vermelding „of daarmee overeenstemmend”, is evenwel toegestaan wanneer de aanbestedende diensten niet in staat zijn door middel

van voldoende nauwkeurige en voor alle betrokkenen begrijpelijke technische specificaties een beschrijving van het voorwerp van de opdracht te geven.

⁽¹⁾ PB nr. L 40 van 11. 2. 1989, blz. 12.”;

11. artikel 11 vervalt;

12. de artikelen 12 tot en met 15 worden vervangen door:

„Artikel 12

1. De aanbestedende diensten maken via een aankondiging de hoofdkenmerken bekend van de opdrachten voor de uitvoering van werken die zij voornemens zijn te plaatsen en waarvan het bedrag gelijk is aan of meer bedraagt dan de in artikel 4 bis, lid 1, genoemde drempel.

2. Aanbestedende diensten die een overheidsopdracht voor de uitvoering van een werk willen plaatsen volgens een openbare of een niet-openbare procedure dan wel volgens een procedure van gunning via onderhandelingen in de gevallen bedoeld in artikel 5, lid 2, geven hun voornemen hiertoe te kennen in een aankondiging.

3. Aanbestedende diensten die gebruik willen maken van concessies voor de uitvoering van werken geven hun voornemen hiertoe te kennen in een aankondiging.

4. De concessiehouders van werken die geen aanbestedende diensten zijn en die een opdracht voor uitvoering van een werk door een derde in de zin van artikel 1 ter, lid 4, willen plaatsen, geven hun voornemen hiertoe te kennen in een aankondiging.

5. Aanbestedende diensten die een opdracht hebben gegund, maken het resultaat hiervan in een aankondiging bekend. In bepaalde gevallen behoeven echter sommige gegevens betreffende de gunning van de opdracht niet te worden bekendgemaakt indien openbaarmaking van die gegevens toepassing van de wet in de weg zou staan, in strijd zou zijn met het openbaar belang of schade zou kunnen toebrengen aan de rechtmatige commerciële belangen van bepaalde overheids- of particuliere ondernemingen, dan wel indien de eerlijke mededinging tussen aannemers erdoor zou kunnen worden aangetast.

6. De in de vorige leden genoemde aankondigingen worden door de aanbestedende dienst zo snel mogelijk en langs de meest passende kanalen toegezonden aan het Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen. Bij de in artikel 15 bedoelde versnelde procedure moeten de aankondigingen per telex, telegram of telefax worden verzonden.

a) De aankondiging bedoeld in lid 1 wordt zo spoedig mogelijk verzonden na het besluit tot goedkeuring van het programma waarop opdrachten voor de uitvoering van werken die de aanbestedende diensten voornemens zijn te plaatsen, gebaseerd zijn.

b) De in lid 5 genoemde aankondiging wordt uiterlijk 48 dagen na de gunning van de betrokken opdracht verzonden.

7. De in de leden 1, 2, 3, 4 en 5 genoemde aankondigingen worden opgesteld overeenkomstig de

in de bijlagen IV, V en VI opgenomen modellen en geven de daarin gevraagde inlichtingen nauwkeurig weer.

Bij openbare en niet-openbare procedures en bij procedures van gunning via onderhandelingen mogen de aanbestedende diensten geen andere eisen stellen dan die genoemd in de artikelen 25 en 26, wanneer zij inlichtingen vragen betreffende de economische en technische eisen die zij aan de aannemers stellen voor hun selectie (punt 11 van bijlage IV.B, punt 10 van bijlage IV.C en punt 9 van bijlage IV.D).

8. De in de leden 1 en 5 genoemde aankondigingen worden in extenso bekendgemaakt in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* en via de TED-databank in de officiële talen van de Gemeenschappen, waarbij alleen de tekst in de oorspronkelijke taal authentiek is.

9. De in de leden 2, 3 en 4 genoemde aankondigingen worden in extenso in de oorspronkelijke taal in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* en via de TED-databank bekendgemaakt. Een samenvatting met de belangrijkste gegevens van de verschillende aankondigingen wordt in de andere officiële talen van de Gemeenschap gepubliceerd, waarbij alleen de tekst in de oorspronkelijke taal authentiek is.

10. Het Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen maakt de aankondigingen uiterlijk twaalf dagen na toezending bekend. Bij de in artikel 15 bedoelde versnelde procedure wordt deze termijn verkort tot vijf dagen.

11. De bekendmaking in de staatsbladen of in de pers van het land van de aanbestedende dienst mag niet plaatsvinden vóór bovenvermelde datum van verzending, die erin moet worden vermeld. Deze bekendmaking mag geen andere gegevens bevatten dan die welke verschijnen in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

12. De aanbestedende diensten moeten de datum van verzending kunnen aantonen.

13. De kosten van bekendmaking van de aankondigingen in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* komen voor rekening van de Gemeenschappen. De aankondigingstekst mag niet meer dan één pagina van dat blad beslaan, overeenkomende met circa 650 woorden. Ieder nummer van het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* waarin een of meer aankondigingen zijn opgenomen, bevat tevens het model of de modellen waarnaar de bekendgemaakte aankondiging(en) verwijst (verwijzen).

Artikel 13

1. Bij openbare procedures wordt de termijn voor inzending van de aanbiedingen door de aanbestedende diensten vastgesteld op ten minste 52 dagen, te rekenen vanaf de datum van verzending van de aankondiging.

2. De in lid 1 bedoelde termijn voor inzending van de aanbiedingen kan worden verkort tot 36 dagen indien de aanbestedende diensten de in artikel 12, lid 1, bedoelde aankondiging, die overeenkomstig het model in bijlage IV.A is opgesteld, in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* hebben bekendgemaakt.

3. Voor zover tijdig aangevraagd, moeten de aanbestedende diensten of de bevoegde diensten de aannemers binnen zes dagen na de ontvangst van hun verzoek de bestekken en aanvullende stukken toezenden.

4. Voor zover tijdig aangevraagd, dienen de andere inlichtingen over het bestek door de aanbestedende diensten uiterlijk zes dagen vóór het verstrijken van de termijn waarbinnen de inschrijvingen worden ingewacht, te worden verstrekt.

5. Indien de bestekken en de aanvullende stukken of nadere inlichtingen wegens hun omvang niet kunnen worden verstrekt binnen de in de leden 3 en 4 gestelde termijnen of indien de inschrijvingen slechts na een bezichtiging op de plaats zelf, of na inzage ter plaatse van de bij het bestek behorende stukken kunnen worden gedaan, dienen de in de leden 1 en 2 bepaalde termijnen dienovereenkomstig te worden verlengd.

Artikel 14

1. Bij niet-openbare procedures en procedures van gunning via onderhandelingen in de zin van artikel 5, lid 2, wordt de termijn voor de ontvangst van de aanvragen tot deelneming door de aanbestedende diensten vastgesteld op ten minste 37 dagen, te rekenen vanaf de datum van verzending van de aankondiging.

2. De aanbestedende diensten nodigen de daartoe uitgekozen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot inschrijving. Bij de uitnodigingsbrief moeten het bestek en de aanvullende stukken worden ingesloten. De brief bevat ten minste:

- a) in voorkomend geval, het adres van de dienst waar het bestek en de aanvullende stukken kunnen worden aangevraagd en de uiterste datum voor deze aanvraag, alsmede het eventueel ter verkrijging van genoemde stukken te storten bedrag en de wijze van betaling daarvan;
- b) de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen, het adres waar deze moeten worden ingediend en de taal of talen waarin zij moeten worden gesteld;
- c) een verwijzing naar de bekendgemaakte aankondiging;
- d) de aanduiding van de stukken die eventueel moeten worden bijgesloten, hetzij ter staving van de door

de gegadigde overeenkomstig artikel 12, lid 7, verstrekte controleerbare verklaringen, hetzij ter aanvulling van de in dit zelfde artikel vermelde inlichtingen en zulks onder dezelfde voorwaarden als gesteld in de artikelen 25 en 26;

e) de gunningscriteria, indien deze niet voorkomen in de aankondiging.

3. Bij niet-openbare procedures bedraagt de door de aanbestedende diensten vast te stellen termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen ten minste 40 dagen, te rekenen vanaf de datum waarop de schriftelijke uitnodiging is verzonden.

4. De in lid 3 genoemde termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen kan worden verkort tot 26 dagen, indien de aanbestedende diensten de in artikel 12, lid 1, bedoelde aankondiging, die overeenkomstig het model in bijlage IV.A is opgesteld, in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* bekend hebben gemaakt.

5. De aanvragen tot deelneming aan procedures voor plaatsing van opdrachten kunnen per brief, telegram, telex, telefax of telefonisch geschieden. In de laatste vier gevallen moeten zij worden bevestigd per brief die wordt verzonden vóór het verstrijken van de in lid 1 bedoelde termijn.

6. Aanvullende inlichtingen over het bestek, voor zover tijdig aangevraagd, dienen door de aanbestedende diensten uiterlijk zes dagen vóór het verstrijken van de termijn waarbinnen de inschrijvingen worden ingewacht, te worden verstrekt.

7. Indien de inschrijvingen slechts na een bezichtiging op de plaats zelf, of na inzage ter plaatse van de bij het bestek behorende stukken kunnen worden gedaan, dienen de in de leden 3 en 4 bepaalde termijnen dienovereenkomstig te worden verlengd.

Artikel 15

1. Wanneer het om dringende redenen onmogelijk is de in artikel 14 voorgeschreven termijnen in acht te nemen, kunnen de aanbestedende diensten de hierna vastgestelde verkorte termijnen toepassen:

a) een termijn voor de ontvangst van de aanvragen tot deelneming, die niet minder mag bedragen dan 15 dagen, te rekenen vanaf de datum waarop de aankondiging is verzonden;

b) een termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen, die niet minder mag bedragen dan 10 dagen, te rekenen vanaf de datum van de uitnodiging.

2. Voor zover tijdig aangevraagd, dienen aanvullende inlichtingen over het bestek uiterlijk vier dagen vóór het verstrijken van de termijn waarbinnen de inschrijvingen worden ingewacht, door de aanbestedende diensten te worden verstrekt.

3. De verzoeken tot deelneming aan de aanbesteding en de uitnodigingen tot inzending van een inschrijving

moeten langs de snelst mogelijke kanalen geschieden. Indien de verzoeken tot deelneming aan de aanbesteding per telegram, telex, telefax of telefonisch geschieden, dienen zij te worden bevestigd per brief die wordt verzonden vóór het verstrijken van de in lid 1 bedoelde termijn.”;

13. de volgende artikelen worden ingevoegd:

„Artikel 15 bis

De aanbestedende diensten die gebruik willen maken van de concessie voor de uitvoering van werken stellen vóór de indiening van de inschrijvingen op de concessie een termijn van ten minste 52 dagen vast, te rekenen vanaf de datum van verzending van de aankondiging.

Artikel 15 ter

Bij opdrachten voor de uitvoering van werken die worden geplaatst door concessiehouders van werken die zelf geen aanbestedende dienst zijn, bedraagt de door de concessiehouder vast te stellen termijn voor de ontvangst van de aanvragen tot deelname ten minste 37 dagen, te rekenen vanaf de datum van verzending van de aankondiging, en de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen ten minste 40 dagen, te rekenen vanaf de datum van verzending van de aankondiging of van de uitnodiging tot het doen van een inschrijving.”;

14. de artikelen 16, 17 en 18 vervallen;

15. de artikelen 19 en 20 worden vervangen door:

„Artikel 19

De aanbestedende diensten kunnen in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* aankondigingen bekendmaken betreffende overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken, die niet onderworpen zijn aan de in deze richtlijn verplicht gestelde bekendmaking.

Artikel 20

De gunning vindt, met inachtneming van artikel 20 bis, plaats op de grondslag van de criteria die in hoofdstuk 2 van deze titel worden vermeld, nadat de geschiktheid van de aannemers die niet uit hoofde van artikel 23 zijn uitgesloten, door de aanbestedende diensten is nagegaan overeenkomstig de in de artikelen 25 tot en met 28 vermelde criteria betreffende economische en financiële draagkracht en technische bekwaamheid.”;

16. de volgende artikelen worden ingevoegd:

„Artikel 20 bis

Wanneer voor de gunning van opdrachten het criterium van de economisch voordeligste aanbieding wordt gehanteerd, mogen de aanbestedende diensten de door de inschrijvers voorgestelde varianten in overweging nemen voor zover deze aan de door deze aanbestedende diensten gestelde minimumvereisten voldoen.

De aanbestedende diensten vermelden in het bestek aan welke voorwaarden deze varianten ten minste moeten

voldoen alsmede hoe ze moeten worden ingediend. Zij geven in de aankondiging van de aanbesteding aan of varianten niet zijn toegestaan.

De aanbestedende diensten mogen een ingediende variant niet verwerpen enkel om de reden dat deze is opgesteld met technische specificaties die zijn omschreven door verwijzing naar nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet, door verwijzing naar Europese technische goedkeuringen of naar de in artikel 10, lid 2, bedoelde gemeenschappelijke technische specificaties of door verwijzing naar de in artikel 10, lid 5, onder a) en b), bedoelde nationale technische specificaties.

Artikel 20 ter

In het bestek kan de aanbestedende dienst de inschrijver verzoeken hem in zijn offerte mede te delen welk gedeelte van de opdracht hij eventueel voornemens is aan derden in onderaanbesteding te geven.

Deze mededeling laat het probleem van de aansprakelijkheid van de hoofdaannemer onverlet.”;

17. artikel 22 wordt vervangen door:

„Artikel 22

1. Bij niet-openbare procedures en bij procedures van gunning via onderhandelingen kiezen de aanbestedende diensten uit diegenen die aan de in de artikelen 23 tot en met 28 gestelde eisen voldoen en aan de hand van de verstrekte gegevens over de eigen situatie van de aannemer en de gegevens en bescheiden die nodig zijn voor de beoordeling van de technische en economische minimumeisen waaraan deze moet voldoen, de gegadigden die zij zullen uitnodigen om in te schrijven of deel te nemen aan de onderhandelingen.

2. Wanneer aanbestedende diensten een opdracht plaatsten volgens een niet-openbare procedure, mogen zij een minimum en een maximum aangeven waartussen het aantal bedrijven zich zal situeren dat zij voornemens zijn aan te zoeken. Dit minimumaantal en dit maximumaantal worden dan aangegeven in de aankondiging. De hoogte van deze aantallen hangt af van de aard van het uit te voeren werk. Het minimumaantal mag niet minder bedragen dan vijf. Het maximumaantal kan worden vastgesteld op twintig.

Het aantal inschrijvingsgegadigden moet in ieder geval groot genoeg zijn om een werkelijke mededinging te waarborgen.

3. Wanneer aanbestedende diensten een opdracht plaatsen volgens de procedure van gunning via onderhandelingen, in de gevallen bedoeld in artikel 5, lid 2, mag het aantal gegadigden dat tot de onderhandelingen wordt toegelaten, niet lager zijn dan drie, op voorwaarde dat er voldoende geschikte gegadigden zijn.

4. Elke Lid-Staat draagt er zorg voor dat de aanbestedende diensten zich zonder discriminatie onder dezelfde voorwaarden als die welke zij aan nationale gegadigden stellen, wenden tot ondernemingen van de overige Lid-Staten die aan de vereisten voldoen.”;

18. het volgende artikel wordt ingevoegd:

„Artikel 22 bis

1. De aanbestedende dienst kan, eigener beweging of daartoe gedwongen door een Lid-Staat, in het bestek aangeven bij welke dienst of diensten de inschrijvers de ter zake dienende informatie kunnen krijgen over de verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die in de Lid-Staat, de regio of de plaats waar de werken worden uitgevoerd, gelden en die van toepassing zijn op de werkzaamheden die tijdens de uitvoering van de opdracht op het werkterrein worden verricht.

2. De aanbestedende dienst die de in lid 1 vermelde informatie verstrekt, verzoekt de inschrijvers of degenen die deelnemen aan een aanbestedingsprocedure aan te geven of zij bij de voorbereiding van hun offerte rekening hebben gehouden met de verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden op de plaats waar de werken worden uitgevoerd. Zulks vormt geen beletsel voor de toepassing van artikel 29, lid 5, inzake de verificatie van abnormaal lage offertes.”;

19. artikel 24 wordt vervangen door:

„Artikel 24

Iedere aannemer die aan een overheidsopdracht voor de uitvoering van werken wenst deel te nemen, kan worden verzocht aan te tonen dat hij is ingeschreven in het beroepsregister volgens de eisen van de wetgeving van de Lid-Staat waar hij is gevestigd:

- voor België, het „Handelsregister — Registre du Commerce”;
- voor Denemarken, het „Handelsregistret”, „Aktieselskabsregistret” of „Erhvervsregistret”;
- voor Duitsland, het „Handelsregister” en de „Handwerksrolle”;
- voor Griekenland kan verzocht worden om een verklaring onder ede voor de notaris betreffende de uitoefening van het beroep van aannemer van openbare werken;
- voor Spanje, het „Registro Oficial de Contratistas del Ministerio de Industria y Energía”;
- voor Frankrijk, het „Registre du Commerce” en het „Répertoire des métiers”;
- voor Italië, het „Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato”;

- voor Luxemburg, het „Régistre aux firmes” en de „Rôle de la Chambre des métiers”;
- voor Nederland, het „Handelsregister”;
- voor Portugal, de „Comissão de Alvaràs de Empresas de Obras Públicas e Particulares” („CAEOPP”);
- voor het Verenigd Koninkrijk en voor Ierland kan de aannemer verzocht worden een attest van het „Register of Companies” of de „Registrar of Friendly Societies” over te leggen of, bij ontstentenis daarvan, een attest dat de betrokkene onder ede heeft verklaard het desbetreffende beroep uit te oefenen in het land waar hij zich heeft gevestigd op een bepaalde plaats en onder een welbepaalde handelsnaam.”;

20. lid 3 van artikel 29 vervalt en de leden 4 en 5 worden vervangen door:

„4. Lid 1 is niet van toepassing wanneer een Lid-Staat in het kader van bij de vaststelling van deze richtlijn geldende voorschriften waarbij aan bepaalde inschrijvers preferentie wordt verleend, voor de gunning van opdrachten van andere criteria uitgaat, mits de desbetreffende voorschriften verenigbaar zijn met het Verdrag.

5. Indien voor een bepaalde opdracht inschrijvingen worden gedaan die in verhouding tot het uit te voeren werk abnormaal laag lijken te zijn, verzoekt de aanbestedende dienst, alvorens deze inschrijvingen te mogen afwijzen, schriftelijk om preciseringen over de samenstelling van de inschrijving die hij dienstig acht en onderzoekt hij deze samenstelling waarbij hij rekening houdt met de verstrekte motivering.

De aanbestedende dienst kan motiveringen inzake de zuinigheid van het bouwprocédé, de gekozen technische oplossingen of de uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver kan profiteren voor de uitvoering van de werken of de originaliteit van zijn ontwerp, in aanmerking nemen.

Indien in de stukken is bepaald dat de opdracht aan de laagste inschrijver wordt gegund, is de aanbestedende dienst verplicht de Commissie mede te delen dat te laag beoordeelde inschrijvingen zijn afgewezen.

Tot eind 1992 kan, wanneer de geldende nationale wetgeving zulks mogelijk maakt, de aanbestedende dienst echter bij uitzondering en met uitsluiting van elke discriminatie op grond van nationaliteit inschrijvingen die in verhouding tot de prestatie abnormaal laag zijn afwijzen zonder de in de eerste alinea vermelde procedure te moeten volgen, wanneer het aantal dergelijke inschrijvingen voor een bepaalde opdracht zo groot is, dat de tenuitvoerlegging van deze procedure een aanzienlijke vertraging zou veroorzaken en het met de uitvoering van de betrokken opdracht samenhangende openbare belang zou worden geschaad. De in artikel 12, lid 5, bedoelde aankondiging bevat een vermelding

betreffende het gebruik van deze uitzonderingsprocedure.”;

21. de volgende artikelen worden ingevoegd in titel V:

„Artikel 29 bis

1. Deze richtlijn vormt tot en met 31 december 1992 geen beletsel voor de toepassing van de bestaande nationale voorschriften betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken die de vermindering van de regionale ongelijkheden en de bevordering van de werkgelegenheid in minder begunstigde regio's en in door de achteruitgang van de industrie getroffen gebieden beogen, mits deze voorschriften verenigbaar zijn met het Verdrag, met name met de beginselen van uitsluiting van elke discriminatie op grond van nationaliteit, van de vrijheid van vestiging en het vrij verrichten van diensten en met de internationale verplichtingen van de Gemeenschap.

2. Lid 1 geldt onverminderd het bepaalde in artikel 29, lid 4.

Artikel 29 ter

1. De Lid-Statens stellen de Commissie in kennis van de nationale voorschriften, bedoeld in artikel 29, lid 4, en in artikel 29 bis, en van de wijze waarop zij worden toegepast.

2. De betrokken Lid-Statens doen de Commissie jaarlijks een verslag toekomen over de toepassing van genoemde maatregelen. Deze verslagen worden voorgelegd aan het Raadgevend Comité inzake overheidsopdrachten.”;

22. de volgende artikelen worden ingevoegd:

„Artikel 30 bis

1. Om de resultaten van de toepassing van de richtlijn te kunnen beoordelen, zenden de Lid-Statens uiterlijk op 31 oktober 1993 de Commissie een statistisch overzicht toe betreffende de opdrachten die door de aanbestedende diensten in het voorafgaande jaar zijn geplaatst; vervolgens vindt deze toezending telkens om de twee jaar op 31 oktober plaats.

Voor de Helleense Republiek, het Koninkrijk Spanje en de Portugese Republiek wordt de datum 31 oktober 1993 echter vervangen door 31 oktober 1995.

2. Deze overzichten vermelden ten minste het aantal en de waarde van de door de verschillende aanbestedende diensten of categorieën aanbestedende diensten gegunde opdrachten boven de drempel, zo mogelijk onderverdeeld naar procedure, categorie van werken en nationaliteit van de aannemer aan wie de opdracht is gegund, en in geval van procedures van gunning via onderhandelingen, onderverdeeld overeenkomstig arti-

kel 5, onder opgave van het aantal en de waarde van de aan elke Lid-Staat en aan derde landen gegunde opdrachten.

3. De Commissie stelt in overleg met het Raadgevend Comité inzake overheidsopdrachten de aard van de overeenkomstig deze richtlijn te verstrekken aanvullende statistische gegevens vast.

Artikel 30 ter

1. Bijlage I wordt door de Commissie gewijzigd wanneer het, met name ingevolge de kennisgevingen van de Lid-Staten, noodzakelijk blijkt om

- a) de publiekrechtelijke instellingen die niet meer aan de in artikel 1, onder b), gestelde criteria voldoen, uit bijlage I te schrappen;
- b) de publiekrechtelijke instellingen die aan deze criteria voldoen, in deze bijlage op te nemen.

2. De Commissie wijzigt bijlage I na overleg met het Raadgevend Comité voor overheidsopdrachten.

De voorzitter legt aan het Comité een ontwerp voor van de te treffen maatregelen. Het Comité brengt over dit ontwerp advies uit, binnen een termijn die de voorzitter kan bepalen naar gelang van de urgentie van het betrokken vraagstuk, in voorkomend geval door middel van een stemming.

Dit advies wordt in het verslag vermeld; bovendien mag elke Lid-Staat vragen dat zijn standpunt in het verslag wordt opgenomen.

De Commissie houdt ter dege rekening met het door het Comité uitgebrachte advies. Zij deelt het Comité mede op welke wijze zij dit heeft gedaan.

3. De gewijzigde versies van bijlage I worden in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* bekendgemaakt.”;

23. artikel 31 vervalt;

24. de bijlagen I en II van Richtlijn 71/305/EEG worden vervangen door de bijlagen I tot en met VI van de onderhavige richtlijn.

Artikel 2

Richtlijn 72/277/EEG wordt ingetrokken.

Artikel 3

De Lid-Staten doen de nodige maatregelen in werking treden om uiterlijk een jaar na de datum van kennisgeving ⁽¹⁾ aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

De Helleense Republiek, het Koninkrijk Spanje en de Portugese Republiek doen echter de nodige maatregelen in werking treden om uiterlijk op 1 maart 1992 aan deze richtlijn te voldoen.

Artikel 4

De Lid-Staten dragen er zorg voor dat de tekst van alle belangrijke wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen van intern recht, die zij ter uitvoering van deze richtlijn vaststellen, aan de Commissie wordt medegedeeld.

Artikel 5

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Brussel, 18 juli 1989.

Voor de Raad
De Voorzitter
R. DUMAS

⁽¹⁾ Van deze richtlijn is aan de Lid-Staten kennisgegeven op 19 juli 1989.

BIJLAGE I

LIJSTEN VAN PUBLIEKRECHTELIJKE INSTELLINGEN EN CATEGORIEËN PUBLIEKRECHTELIJKE INSTELLINGEN ALS BEDOELD IN ARTIKEL 1, ONDER b)

I. BELGIË:

- het Wegenfonds 1955 – 1969 — „le Fonds des Routes 1955 – 1969”
- de Regie der Luchtwegen — „la Régie des Voies Aériennes”
- de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn,
- de kerkfabrieken,
- de Dienst voor Regeling van de Binnenvaart — „l'Office Régulateur de la Navigation Intérieure”
- de Regie der Belgische Rijkskoel- en Vriesdiensten — „La Régie des services frigorifiques de l'État belge”.

II. DENEMARKEN:

„Andre forvaltningssubjekter”

III. DUITSLAND:

De „bundesunmittelbaren Körperschaften, Anstalten und Stiftungen des öffentlichen Rechts”; de „landesunmittelbaren Körperschaften, Anstalten und Stiftungen des öffentlichen Rechts”, die vallen onder de budgettaire controle van de Staat.

IV. GRIEKENLAND:

De andere publiekrechtelijke rechtspersonen waarvan de opdrachten voor de uitvoering van werken onder controle van de Staat vallen.

V. SPANJE:

De andere rechtspersonen die onder een publiek regime voor opdrachten vallen.

VI. FRANKRIJK:

- de openbare instellingen van bestuursrechtelijke aard op nationaal, regionaal, departementaal of plaatselijk niveau,
- de universiteiten, openbare instellingen van wetenschappelijke en culturele aard en andere instellingen die zijn vastgesteld bij de wet op de organisatie van het hoger onderwijs nr. 68-978 van 12 november 1968.

VII. IERLAND:

De andere openbare instellingen waarvan de opdrachten voor de uitvoering van werken onder controle van de Staat vallen.

VIII. ITALIË:

- de Staatsuniversiteiten, de universitaire Staatsinstituten, de Consortia voor de inrichting van de universiteiten,
- de hogere wetenschappelijke en culturele instituten, de astronomische, astrofysische, geofysische en vulcanologische observatoria,
- de „Enti di riforma fondiaria”,
- de overheidsinstellingen van onderstand en weldadigheid van alle aard.

IX. LUXEMBURG:

De openbare instellingen die onder toezicht staan van de Regering, intergemeentelijke samenwerkingsinstanties of gemeenten.

X. NEDERLAND:

- de waterschappen,
- de instellingen van wetenschappelijk onderwijs vermeld in artikel 15 van de Wet op het Wetenschappelijk Onderwijs (1960), de academische ziekenhuizen,
- de Nederlandse Centrale Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO) en de daaronder ressorterende organisaties.

XI. PORTUGAL:

De publiekrechtelijke rechtspersonen waarvan de opdrachten voor de uitvoering van werken onder controle van de Staat vallen.

XII. HET VERENIGD KONINKRIJK:

- „Education Authorities”,
- „Fire Authorities”,
- „National Health Service Authorities”,
- „Police Authorities”,
- „Commission for the New Towns”,
- „New Towns Corporations”,
- „Scottish Special Housing Association”,
- „Northern Ireland Housing Executive”.

BIJLAGE II

LIJST VAN BEROEPSWERKZAAMHEDEN

gebaseerd op de algemene systematische bedrijfsindeling in de Europese Gemeenschappen

Klassen	Groepen	Subgroepen en posities	Omschrijving
50			BOUWNIJVERHEID
	500		Algemene bouwnijverheid (zonder bepaalde specialisatie); slopersbedrijven
		500.1	Algemene bouwnijverheid (zonder bepaalde specialisatie)
		500.2	Slopersbedrijven van bouwwerken
	501		Burgerlijke en utiliteitsbouw
		501.1	Algemene burgerlijke en utiliteitsbouw (zonder bepaalde specialisatie)
		501.2	Dakbedekkersbedrijven
		501.3	Schoorsteen- en overbouwbedrijven
		501.4	Isolatiebedrijven tegen water en vochtigheid
		501.5	Restauratie- en onderhoudsbedrijven van gevels
		501.6	Steigerbouw
		501.7	Andere gespecialiseerde aannemersbedrijven voor burgerlijke en utiliteitsbouw (met inbegrip van montagebedrijven van houten bouwelementen)
	502		Water-, spoor- en wegenbouw; cultuurtechnische werken
		502.1	Algemene weg- en waterbouw (zonder bepaalde specialisatie)
		502.2	Grondverplaatsing (baggerbedrijven, opspuitbedrijven, grondegalisatiebedrijven en cultuurtechnische werken)
		502.3	Bruggen-, tunnel-, schachtbouw; grondboring
		502.4	Aannemersbedrijven van waterbouwkundige werken
		502.5	Wegenbouw; straatmakersbedrijven (met inbegrip van bedrijven die gespecialiseerd zijn op de aanleg van luchthavens en landingsbanen)
		502.6	Gespecialiseerde aannemersbedrijven voor bevoeiings-, drainage- en afwateringswerken en voor waterzuiveringsinstallaties
		502.7	Andere gespecialiseerde aannemersbedrijven voor weg- en waterbouw
	503		Installatiebedrijven
		503.1	Algemene installatiebedrijven (zonder bepaalde specialisatie)
		503.2	Loodgietersbedrijven; gas- en waterleidingsinstallatiebedrijven
		503.3	Installatiebedrijven van centrale verwarming, klimatiseringinrichtingen en luchtverversingsapparatuur
		503.4	Isolatiebedrijven tegen koude, warmte, geluid en trilling
		503.5	Elektrotechnische installatiebedrijven
		503.6	Overige installatiebedrijven (antennes, bliksemafleiders, telefoon, etc.)
	504		Bouwbedrijven voor de afwerking van gebouwen
		504.1	Algemene aannemersbedrijven voor de afwerking van gebouwen (zonder bepaalde specialisatie)
		504.2	Stukadoor- en wittersbedrijven
		504.3	Timmermansbedrijven (montage van deuren en kozijnen en dergelijke op de bouwplaats), parketleggersbedrijven
		504.4	Schilders- en glazenmakersbedrijven; behangerijen
		504.5	Tegelzetterijen; vloerenleggersbedrijven
		504.6	Overige aannemersbedrijven voor de afwerking van gebouwen

BIJLAGE III

DEFINITIE VAN ENKELE TECHNISCHE SPECIFICATIES

In de zin van deze richtlijn wordt verstaan onder:

1. „Technische specificatie”: alle technische voorschriften, met name die welke zijn opgenomen in het bestek, die een omschrijving geven van de vereiste kenmerken van een werk, een materiaal, een produkt of een levering en aan de hand waarvan op objectieve wijze een werk, een materiaal, een produkt of een levering zodanig kan worden omschreven dat dit beantwoordt aan het gebruik waarvoor het door de aanbestedende dienst is bestemd. Deze voorschriften omvatten het niveau van kwaliteit en gebruiksgeschiktheid, veiligheid en afmetingen met inbegrip van de voorschriften voor het materiaal, het produkt of de levering inzake het systeem voor het waarborgen van de kwaliteit, de terminologie, de symbolen, de proefnemingen en proefnemingsmethoden, de verpakking en het merken of etiketteren. Zij omvatten eveneens de voorschriften voor het berekenen en het ontwerpen van het werk, de voorwaarden voor de proefnemingen, controle en oplevering van de werken, alsmede de bouwtechnieken of bouwwijzen en alle andere voorwaarden van technische aard die de aanbestedende dienst bij algemene dan wel bijzondere maatregel kan voorschrijven met betrekking tot de voltooide werken en tot de materialen of bestanddelen waaruit deze werken zijn samengesteld.
2. „Norm”: technische specificatie die door een erkende normaliseringsinstelling voor herhaalde of voortdurende toepassing is goedgekeurd, waarvan de inachtneming in beginsel niet verplicht is.
3. „Europese norm”: norm die door het Europees Comité voor Normalisatie (CEN) of het Europees Comité voor Elektrotechnische Normalisatie (CENELEC) als „Europese Norm (EN)” of „Harmonisatiebescheid (HD)” is goedgekeurd volgens de gemeenschappelijke regels van deze organisaties.
4. „Europese technische goedkeuring”: op de bevinding dat aan de fundamentele voorschriften wordt voldaan, gebaseerde, gunstig uitvallende technische beoordeling, waarbij een produkt geschikt wordt verklaard voor het gebruik voor bouwdoeleinden volgens zijn intrinsieke eigenschappen en de voor de toepassing en het gebruik ervan vastgestelde voorwaarden. De Europese technische goedkeuring wordt afgegeven door de te dien einde door de Lid-Staat erkende instelling.
5. „Gemeenschappelijke technische specificatie”: de technische specificatie die volgens een door de Lid-Staten erkende procedure is opgesteld met het oog op een uniforme toepassing in alle Lid-Staten en die in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* is bekendgemaakt.
6. „Fundamentele voorschriften”: voorschriften met betrekking tot de veiligheid, de gezondheid en andere aspecten van algemeen belang waaraan de werken kunnen voldoen.

BIJLAGE IV

MODELLEN VOOR DE AANKONDIGING VAN OVERHEIDSOPDRACHTEN VOOR DE UITVOERING VAN WERKEN

A. Voorinformatie

1. Naam, adres, telefoon-, telegram-, telex- en faxnummer van de aanbestedende dienst:
2. a) Plaats van uitvoering:
 - b) Aard en omvang van de prestaties en, indien het werk in verschillende percelen is verdeeld, belangrijkste kenmerken van deze percelen in verhouding tot het werk:
 - c) Indien beschikbaar, raming van de kostenmarge van de overwogen prestaties:
3. a) Voorlopige datum waarop de procedures voor het plaatsen van de opdracht(en) zullen worden ingeleid:
 - b) Indien bekend, voorlopige datum voor de aanvang van de werkzaamheden:
 - c) Indien bekend, voorlopig tijdschema voor de uitvoering van de werken:
4. Indien bekend, voorwaarden inzake financiering van de werken en herziening van de prijzen en/of verwijzing naar de teksten waarin deze voorwaarden worden geregeld:
5. Overige inlichtingen:
6. Datum van verzending van de aankondiging:
7. Datum van ontvangst van de aankondiging door het Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen:

B. Openbare procedures

1. Naam, adres, telefoon-, telegram-, telex- en faxnummer van de aanbestedende dienst:
2. a) Wijze van aanbesteding:
 - b) Vorm van de opdracht waarvoor de uitnodiging tot inschrijving wordt gedaan:
3. a) Plaats van uitvoering:
 - b) Aard en omvang van de prestaties, algemene kenmerken van het werk:
 - c) Indien het werk of de opdracht in verschillende percelen is verdeeld, orde van grootte van de percelen en mogelijkheid om voor elk der percelen afzonderlijk, voor samengevoegde percelen of voor de massa der percelen in te schrijven:
 - d) Gegevens betreffende het doel van het werk of de opdracht wanneer deze ook betrekking heeft op het uitwerken van ontwerpen:
4. Eventueel opgelegde uitvoeringstermijn:
5. a) Naam en adres van de dienst waar bestek en aanvullende stukken kunnen worden aangevraagd:
 - b) In voorkomend geval, ter verkrijging van genoemde stukken te storten bedrag en wijze van betaling daarvan:
6. a) Uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen:
 - b) Adres waar deze moeten worden ingediend:
 - c) Taal of talen waarin zij moeten worden gesteld:
7. a) In voorkomend geval, personen die bij de opening van de inschrijvingen worden toegelaten:
 - b) Dag, uur en plaats van de opening:

8. In voorkomend geval, de verlangde borgsommen en waarborgen:
9. Belangrijkste voorschriften voor financiering en betaling en/of verwijzingen naar de teksten waarin deze worden geregeld:
10. In voorkomend geval, de rechtsvorm die de combinatie van aannemers waaraan de opdracht wordt gegund, moet hebben:
11. Economische en technische minimumeisen waaraan de aannemer moet voldoen:
12. Termijn gedurende welke de inschrijver zijn aanbidding gestand moet doen:
13. Bij de gunning van de opdracht aan te leggen criteria. De naast de laagste prijs geldende criteria worden vermeld, voor zover zij niet in het bestek zijn opgenomen:
14. In voorkomend geval, het verbod van varianten:
15. Overige inlichtingen:
16. Datum van bekendmaking van de vooraankondiging in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* of vermelding van de niet-bekendmaking ervan:
17. Datum van verzending van de aankondiging:
18. Datum van ontvangst van de aankondiging door het Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen:

C. Niet-openbare procedures

1. Naam, adres, telefoon-, telegram-, telex- en faxnummer van de aanbestedende dienst:
2. a) Wijze van aanbesteding:
 - b) In voorkomend geval, de rechtvaardiging van het gebruik van de versnelde procedure:
 - c) Vorm van de opdracht waarvoor de uitnodiging tot inschrijving wordt gedaan:
3. a) Plaats van uitvoering:
 - b) Aard en omvang van de prestaties, algemene kenmerken van het werk:
 - c) Indien het werk of de opdracht in verschillende percelen is verdeeld, de orde van grootte van de percelen en mogelijkheid om voor elk der percelen afzonderlijk, voor samengevoegde percelen of voor het geheel van de percelen in te schrijven:
 - d) Gegevens betreffende het doel van het werk of van de opdracht, wanneer deze ook betrekking heeft op het uitwerken van eigen ontwerpen:
4. Eventueel opgelegde uitvoeringstermijn:
5. In voorkomend geval, de rechtsvorm die de combinatie van aannemers waaraan de opdracht wordt gegund, moet hebben:
 6. a) Uiterste datum voor de ontvangst van de aanvragen tot deelneming:
 - b) Adres waar deze moeten worden ingediend:
 - c) Taal of talen waarin zij moeten worden gesteld:
7. Uiterste datum voor de verzending van de uitnodigingen tot inschrijving:
8. In voorkomend geval, de verlangde borgsommen en waarborgen:
9. Belangrijkste voorschriften voor financiering en betaling en/of verwijzingen naar de teksten waarin deze worden geregeld:
10. Gegevens over de eigen situatie van de aannemer, alsmede de economische en technische minimumeisen waaraan de aannemer moet voldoen:
11. Bij de gunning aan te leggen criteria, voor zover zij niet in de uitnodiging tot inschrijving zijn opgenomen:

12. In voorkomend geval, het verbod van varianten:
13. Overige inlichtingen:
14. Datum van bekendmaking van de vooraankondiging in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* of vermelding van de niet-bekendmaking ervan:
15. Datum van verzending van de aankondiging:
16. Datum van ontvangst van de aankondiging door het Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen:

D. Procedures van gunning via onderhandelingen

1. Naam, adres, telefoon-, telegram-, telex- en faxnummer van de aanbestedende dienst:
2. a) Wijze van aanbesteding:
b) In voorkomend geval, de rechtvaardiging van het gebruik van de versnelde procedure:
c) Vorm van de opdracht waarvoor de uitnodiging tot inschrijving wordt gedaan:
3. a) Plaats van uitvoering:
b) Aard en omvang van de prestaties, algemene kenmerken van het werk:
c) Indien het werk of de opdracht in verschillende percelen is verdeeld, de orde van grootte van de percelen en mogelijkheid om voor elk der percelen afzonderlijk, voor samengevoegde percelen of voor het geheel van de percelen in te schrijven:
d) Gegevens betreffende het doel van het werk of van de opdracht, wanneer deze ook betrekking heeft op het uitwerken van eigen ontwerpen:
4. Eventueel opgelegde uitvoeringstermijn:
5. In voorkomend geval, de rechtsvorm die de combinatie van aannemers waaraan de opdracht wordt gegund, moet hebben:
6. a) Uiterste datum voor de ontvangst van de aanvragen tot deelneming:
b) Adres waar deze moeten worden ingediend:
c) Taal of talen waarin zij moeten worden gesteld:
7. In voorkomend geval, de verlangde borgsommen en waarborgen:
8. Belangrijkste voorschriften voor financiering en betaling en/of verwijzingen naar teksten waarin deze worden geregeld:
9. Gegevens over de eigen situatie van de aannemers, alsmede gegevens en bescheiden om de technische en economische minimumeisen waaraan zij moeten voldoen, te kunnen beoordelen:
10. In voorkomend geval, het verbod van varianten:
11. In voorkomend geval, de namen en adressen van reeds door de aanbestedende dienst geselecteerde leveranciers:
12. In voorkomend geval, de data van voorgaande bekendmakingen in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*:
13. Overige inlichtingen:
14. Datum van bekendmaking van de vooraankondiging in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*:
15. Datum van verzending van de aankondiging:
16. Datum van ontvangst van de aankondiging door het Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen:

E. Gegunde opdrachten

1. Naam en adres van de aanbestedende dienst:
2. Wijze van aanbesteding:
3. Datum van de gunning van de opdracht:
4. Gunningscriteria:
5. Aantal ontvangen offertes:
6. Naam en adres van de begunstigde(n):
7. Aard en omvang van de geleverde prestaties, algemene kenmerken van het tot stand gebrachte werk:
8. Betaalde prijs of prijzen (minimum/maximum):
9. In voorkomend geval, waarde en gedeelte van de overeenkomst dat aan derden in onderaanbesteding kan worden gegeven:
10. Overige inlichtingen:
11. Datum van bekendmaking van de aankondiging van de opdracht in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*:
12. Datum van verzending van de onderhavige aankondiging:
13. Datum van ontvangst van de aankondiging door het Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen:

BIJLAGE V**MODELLEN VOOR DE AANKONDIGING VAN CONCESSIES VOOR OVERHEIDSOPDRACHTEN
VOOR DE UITVOERING VAN WERKEN**

1. Naam, adres, telefoon-, telegram-, telex- en faxnummer van de aanbestedende dienst:
2. a) Plaats van uitvoering:
b) Onderwerp van de concessie; aard en omvang van de prestaties:
3. a) Uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen:
b) Adres waar deze moeten worden ingediend:
c) Taal of talen waarin zij moeten worden gesteld:
4. Persoonlijke, technische en financiële eisen waaraan de gegadigden moeten voldoen:
5. Bij de gunning van de opdrachten aan te leggen criteria:
6. In voorkomend geval, minimumpercentage van de aan derden onderaanbestede werken:
7. Overige inlichtingen:
8. Datum van verzending van de aankondiging:
9. Datum van ontvangst van de aankondiging door het Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen:

BIJLAGE VI**MODEL VOOR DE AANKONDIGING VAN DOOR DE CONCESSIEHOUDER GEPLAATSTE
OPDRACHTEN VOOR DE UITVOERING VAN WERKEN**

1. a) Plaats van uitvoering:
b) Aard en omvang van de prestaties, algemene kenmerken van het werk:
2. Eventueel opgelegde uitvoeringstermijn:
3. Naam en adres van de instelling waar bestek en aanvullende stukken kunnen worden aangevraagd:
4. a) Uiterste datum voor de ontvangst van de aanvraag tot deelname en/of van de inschrijvingen:
b) Adres waar deze moeten worden ingediend:
c) Taal of talen waarin zij moeten worden gesteld:
5. In voorkomend geval, de verlangde borgsommen en waarborgen:
6. Economische en technische eisen waaraan de aannemer moet voldoen:
7. Bij de gunning van de opdracht aan te leggen criteria:
8. Overige inlichtingen:
9. Datum van verzending van de aankondiging:
10. Datum van de ontvangst van de aankondiging door het Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen:

VERKLARING**ad artikel 5, lid 4, van Richtlijn 71/305/EEG**

De Raad en de Commissie verklaren dat, bij openbare en niet-openbare procedures, onderhandelingen met gegadigden of inschrijvers over fundamentele punten van de opdrachten waarvan de wijziging de mededinging kan vervalsen, en met name over de prijzen, uitgesloten zijn; wel mogen er besprekingen met gegadigden of inschrijvers plaatsvinden, maar alleen met het oog op een verduidelijking of aanvulling van de inhoud van hun offerte, alsmede van de eisen van de aanbestedende diensten, en voor zover zulks geen discriminatie veroorzaakt.
